

ומתוקים מדבש

סוגיות בהלכה מבוארים ומורחבים בלשון לימודים השווה לכל נפש
נכתב ע"י הרב זאב יהודה סטארק שליט"א רב קהילת "שמחת התורה" - ביתר עילית

פרשת בא - גליון מס' 39

הלכות יחוד חלק ב' - 'פתח פתוח לרשות הרבים'

לכבוד ימי השובבי"ם שנת תשפ"א הבעל"ט מצאתי לנכון ללבן כמה נושאים מהלכות 'יחוד', שהם הלכות נחוצות מאוד ונצרכות בחיי היום יום של יהודי.

(ויודע אני שיש שיאמרו שאם הדלת פתוחה ויש אפשרות רחוקה שאנשים יעברו שם וכצורך הג' שהבאנו לעיל, או שהוא אינו נעול וסגור וכצורך הד', יש לומר שלא קיים פה יחוד כלל, ואין כאן 'היתר' גרידא, ודלא כמו שכתבנו, אמנם לענ"ד קשה לומר כן, כי הרי אף אחד אינו יודע בוודאות שיבואו אנשים וכו', וא"כ כמו שהיתר בעלה בעיר הוא 'היתר' בהיחוד ולא שאין כאן יחוד כלל, נלענ"ד שהיתר זה של פתח פתוח לרה"ר, הוא 'היתר' בהיחוד בצירים שכתבנו הנ"ל).

ה) הבדל מהותי בין היתר פתח פתוח ליתר בעלה בעיר - אמנם לכל הצדדים הנ"ל, יש לחלק בין היתר של פתח פתוח לרה"ר לבין היתר של בעלה בעיר, בעיקרן וביסודן של הדברים. שיש לומר בפשטות שעצם זה 'שבעלה בעיר' כבר גורם לה פחד, וברגע שיש לו את האפשרויות לבוא, אף אם זו אפשרות רחוקה, ואפילו אם אינו עלול להגיע, אימה זו 'בעצם' מספיק לגרום לה פחד שלא תעשה מעשה עבירה (ולחזור"א) זצ"ל אפילו אם אין אפשרות לו לבוא בכלל). משא"כ בפתח פתוח שההיתר בנוי אך ורק' על אנשים שאמורים להגיע מבחוץ, וכל הפחד הוא מזה שיש אנשים שיכולים להגיע, וא"כ מחמת זה אפשר לשמוע גם צד שלא מספיק שתהיה אפשרות רחוקה וכו' להגיע, אלא שצריך להיות מצב סביר שעלולים לעבור שם אנשים או אפשרות סבירה שיכולים להגיע, כי על זה בנוי 'כל' ההיתר, ואין משהו חוץ מזה. אמנם לאחר שכבר יש מצב כזה שאנשים עלולים להגיע וכו', היתר זה של פתח פתוח הוא היתר טוב יותר מהיתר של בעלה בעיר, כי הרי הם 'עלולים' להגיע, משא"כ בבעלה בעיר שההיתר בנוי על זה שהוא רק 'יכול' להגיע, ודו"ק.

ויש עוד צד לומר שיש לה יותר פחד בציר של פתח פתוח (וא"כ יש צד לומר שזה יעזור, אפילו אם יש אפשרות רחוקה שאנשים יכולים להגיע, וכפשטות ההיתר של בעלה בעיר). והוא מחמת שאצל ההיתר של בעלה בעיר 'לכאורה' עיקר הפחד מבעלה הוא רק כלפיה, אמנם האיש שמתייחד עמה אינו מפחד מבעלה כלל. אמנם אצל ההיתר של פתח פתוח (בצירים) שיש יחוד אמנם עם היתר, כמו שהבאנו לעיל), הפחד הוא על שניהם ולא רק על האשה. אמנם אפשר לומר ששניהם רק מפחדים בציר של עלולים לבוא אנשים או שזה סביר שהם יכולים לבוא, ולא במצב שיש צד רחוק שיכולים לבוא, כי כמו שביארנו, האנשים שמגיעים גורמים כל הפחד, ואין פחד 'בעצם' כמו שיש בבעלה בעיר, וא"כ אולי רק בהיתר של בעלה בעיר, שיש פחד בעצם (אפילו שזה רק אצל האשה - אמנם היא חייבת לגלות להאיש שמתייחד עמה שבעלה בעיר), סומכים על אפשרות 'רחוקה' שבעלה יכול להגיע, משא"כ בפתח פתוח. ולכאורה זה תלוי בחקירה, האם ההיתר של פתח פתוח בנוי על 'אימת הרבים' בעצם, וכמו ב'אימת בעלה' דאימת בעלה עליה 'בעצם', וא"כ אפילו בצד רחוק מאוד שיכולים להגיע אנשים כבר יש היתר זה, או שהוא חשש רק שיעבור שם מי שהוא ויראה אותם, וא"כ צריך אפשרות סבירה וכו' שיוכל לבוא מישוהו, ודו"ק.

'דיוק' בלשון הגמ'

לשון הגמ' הוא 'בעלה בעיר' אין חוששים משום יחוד, פתח פתוח לרשות הרבים אין חוששים משום יחוד. ונראה מסמיכות שני דינים אלו בדברי הגמ', וגם מזה שהגמ' משתמשת באותו לשון על שניהם, דהיינו 'אין חוששים משום יחוד', משמע שיש שם יחוד אך אין חוששים ליחוד זה כי יש את ההיתרים של בעלה בעיר ופתח פתוח ששתיהם גורמים לה 'פחד' וכו'. (וזה לא קשור למה שדנו בשבוע שעבר וגם לעיל אם בעלה בעיר ופתח פתוח לרה"ר הם היתרים לכתחילה - כי פה רק דייקנו שהלשון שאין חוששים משמע שיש יחוד רק אין חוששים. אמנם 'אחרי זה' עדיין צריכים לדון, האם אין חוששים לכתחילה או רק בדיעבד וכו', ופשוט). ויודע אני שאפשר לדחות ולפרש שהלשון של 'אין חוששים

הקדמה כללית - חקירות ב'גדר' ההיתר של פתח פתוח

עיין בגמ' (קידושין דף פא.) דאיתא דאם יש בבית פתח פתוח לרשות הרבים אין חוששים משום יחוד. עיי"ש. וכן נפסק להלכה ברמב"ם (הלכות איסורי ביאה פרק כב הלכה יב) ובטוש"ע (אבה"ע סימן כב סעיף ט). עיי"ש.

יש כמה אפשרויות איך ללמוד עניין זה של פתח פתוח.

א) פתח פתוח ממש לרה"ר, ויש עוברים ושבים כל הזמן - בציר זה אין כאן יחוד כלל, והוא משום שיש פתח פתוח ממש - וגם עוברים ושבים 'בפועל' כל הזמן. וא"כ ככה"ג נראה שקשה לומר שהוא רק היתר בדיעבד. וכיון שאין כאן כלל יחוד, נראה דגם בלבו גס בה או בפרוץ וכו' לא יהיה איסור יחוד, ודומה הוא לאיש ואשה העומדים ברחוב עם אנשים מסביב שאין אומרים בזה כלל יחוד, ופשוט. (ואף דודאי שיש להרחיק אף מזה ולמעט בדיבור וכו' - אך לא מחמת הלכות יחוד, אלא מחמת שלעולם אל ירבה שיחה עם האשה, או מחמת שצריך להתרחק מנשים מאד מאד, ואין זה נוגע כלל להלכות יחוד). וגם קשה לענ"ד לומר שזהו הציר של הגמ', כי הרי באופן זה שיש בפועל עוברים ושבים כל הזמן, הרי דומה למישהו שעומד בחוץ, ואין כלל חידוש בגמ'.

ב) פתח פתוח ממש לרה"ר, ויש אפשרות סבירה של עוברים ושבים - יש עוד ציר של פתח פתוח ממש, אך אין עוברים בפועל כל הזמן, אלא הוא מקום שיש אפשרות שיעבור שם אדם (תוך שיעור יחוד), ולפי זה כבר אפשר לומר שאולי קיים יחוד - אמנם עם 'היתר', והוא מחמת הפחד שמישהו בחוץ 'תפוס' אותם. אמנם אפשר לשמוע צד שמחמת זה שאנשים עלולים להגיע תוך שיעור היחוד, אין זה נקרא יחוד בכלל, ולא כמו גבי דין בעלה בעיר דהתם יש רק צד שמה הבעל יגיע אף אם לא סביר שהוא יגיע כמו בפתח פתוח. (וק"ו לפי שיטת החזו"א זצ"ל דלא צריך אפשרות זו בכלל - ומותר אפילו אם יודעים שהוא לא יגיע) וא"כ יש לשמוע צד גדול שהיתר זה אינו דומה לבעלה בעיר - ששם לא יודעים בבירור שהבעל יגיע (ובפרט לשיטת החזו"א זצ"ל), אמנם בפתח פתוח בציר זה אפילו שאין בפועל אנשים עוברים עכשיו, אמנם הם עלולים להגיע ולא רק שיש להם 'אפשרות' להגיע, וזה סברא 'דקה' מאוד, אך נכונה לענ"ד (ועיין להלן במה שנרחיב בזה).

ג) פתח פתוח לרשות הרבים, עם אפשרות רחוקה שיעברו שם אנשים - אם יש רק אפשרות רחוקה שאנשים עלולים לעבור וכו', אפשר לדמות את זה יותר להיתר של בעלה בעיר. וגם אפשר לשמוע צד לפי זה שזה 'היתר' בהיחוד, ולא שהיחוד אינו מתחיל כלל (וכמו בעלה בעיר שזה היתר ביחוד), כי הרי יש רק צד רחוק שאנשים יכולים לעבור שם, והיתר זה בנוי הוא על הפחד שאולי עם כל זאת יעבור שם אדם, ודו"ק. וגם אפשר לשמוע שכמו בדין בעלה בעיר יש צד לומר שהוא רק יהיה מותר בדיעבד, ושלא יעזור במקום שלבו גס בה, או בפרוץ וכו', כי אולי ככה"ג אין את 'ההיתר', ודו"ק.

ד) דלת סגורה אך אינה נעולה - יש עוד ציר ואפשרות של פתח פתוח, בדלת שאינה נעולה אך סגורה. יוש שסוברים שזה מספיק לגרום להם פחד שאולי מישהו יבוא. ובפשטות גם לפי צד זה קיים יחוד, אמנם עם

'היתר' מחמת הפחד (והגם שצריך שתהיה אפשרות סבירה או אפילו רחוקה שמישהו יגיע מבחוץ). ונראה שלפי זה אפשר לדון אם זה רק היתר בדיעבד או אפילו לכתחילה (כי הרי יש יחוד אמנם עם היתר - ודומה להיתר של בעלה בעיר), וגם אפשר לדון אם יהני בציר שלבו גס בה או בפרוץ וכו' (כי הרי קיים יחוד, ושמא אין את 'ההיתר'). ונראה שבציר זה, לכאורה אין את אותו פחד של פתח פתוח ממש (דפתח פתוח ממש גורם לפחד יותר, ואפילו אם אין עוברים ושבים בפועל וכו', וכל שכן אם יש עוברים ושבים). וקשה לומר שלא מתחיל יחוד בציר זה, שהרי הדלת סגורה, ובמצב הקיים יש יחוד, ודומה להיתר של בעלה בעיר, ודו"ק.

משום יחוד' הוא שאין יחוד כלל ואין צריכים לחשוש לאיסור כלל, ולא שיש יחוד אך אין חוששין וכמו שדייקנו, אמנם כל זה נוכל לומר דווקא בהיתר של פתח פתוח, שאפשר לומר ציור שאין יחוד בכלל (וכמו שכתבנו לעיל - שיש ציורים שלא מתחיל היחוד בכלל), אמנם בהיתר של בעלה בעיר אי אפשר לומר כן, דהרי יש יחוד, ואף אם יש 'היתר' עדיין יחוד הוא. ואם רוצים לדחות ה'דיקו' הזה צריכים לומר ש'האי לחוד' ו'האי לחוד' (דהיינו כאשר הגמ' כתבה שאין חוששין לגבי ההיתר של בעלה בעיר, הפשט הוא שאכן קיים יחוד אמנם עם היתר, וכאשר הגמ' כתבה שאין חוששין ליחוד לגבי פתח פתוח לרה"ר, הפשט הוא שלא חוששים ולא קיים יחוד בכלל, ולא שקיים יחוד אך יש היתר), וצ"ע.

נפק"מ בהנ"ל - פתח פתוח 'ממשי' או די בדלת שאינו נעולה

יש לעיין ולחקור, כאשר הגמ' כתבה 'פתח פתוח לרשות הרבים', האם הכוונה שדי בזה שהפתח אינו נעול, אמנם הוא יכול להיות 'סגור' בפועל (ובאמת הוא פתוח בשביל אנשים ברשות הרבים, מחמת שכולם יכולים להיכנס - וזה ימנע אותם מלעשות עבירה, וזה יהיה ההסבר בלשון פתח פתוח - ולרשות הרבים שכתוב כאן), או שהדלת עצמה צריכה להיות פתוחה לרשות הרבים (וכפשוט לשון הגמ' - שזה 'פתח פתוח' וגם 'לרשות הרבים'), ומצאנו מחלוקת בדבר זה.

מצאתי בר"מ מלוניל (קידושין שם) שכתב, וז"ל: 'פתח פתוח לרה"ר - מסתפיא דילמא חזו בני רשות הרבים העוברים שם'. עיי"ש. ובפשוט זה שכתב 'דילמא חזו בני רשות הרבים', משמע ש'במצב הקיים' עכשיו, דהיינו שהדלת פתוח - יש אפשרות עכשיו לאנשים לראות אותם. אמנם אפשר לדחות ולפרש את דבריו, שהם מפחדים שמישהו יפתח את הדלת ויראה אותם, ולא דיבר בפועל על המצב הקיים עכשיו שאפשר לראות עכשיו, אלא על מה שהם מפחדים - דהיינו ברגע שיש דלת שאינה נעולה, הם מפחדים שיראו בני רשות הרבים - והוא מחמת שהם יכולים לפתוח את הדלת, ודו"ק.

ועיין עוד בהגהות הרד"ל (גמ' קידושין שם - מובא בילקוט המפרשים בסוף רוב הגמ') שמסתפק האם בעינן פתח פתוח ממש כדי שהעוברים ברה"ר יוכלו לראות הנעשה בתוך הבית, או שסגי בפתח שאינו נעול ושירי כיון שיראים שזא יכנס אחד מבני רה"ר לתוך הבית, ומסיק שראשון עיקר (דהיינו שצריך פתוח ממש). עיי"ש.

ומצאתי שבספר ערוך השלחן (אבה"ע סימן כב בעיף ו) כתב וז"ל: 'אם יש פתח פתוח לרה"ר ואינה נעולה, אין איסור בדיעבד ביחוד'. עיי"ש. ומשמע מדבריו שדין זה של פתח פתוח נאמר אפילו אם הדלת סגורה בפועל אך אינו נעולה, (וגם כתב שהוא רק היתר בדיעבד - ועיין להלן במה שנבוא לבאר את שיטתו בדבר זה), ודו"ק.

ונראה לומר בדברי הערוך השלחן שיש כמה אפשרויות איך להבין את דברי הגמ', אם הציור של פתח פתוח בגמ' הוא על דלת סגורה אך אינה נעולה, אפשר לומר שבציור שהדלת פתוחה לגמרי כל שכן שיהיה מותר, ואולי אף לכתחילה, וא"כ רק בציור זה של דלת לא נעולה אך סגורה אפשר לדון האם הוא היתר לכתחילה או בדיעבד. אמנם אם דברי הגמ' של פתח פתוח איירי בציור שהדלת פתוחה ממש, ועל זה ג"כ יש ויכוח אם הוא היתר לכתחילה או בדיעבד (כמו שיבוא להלן), א"כ בציור של דלת אינה נעולה אך סגורה לא יחייב כלל. וא"כ אפשר לומר בדברי הערוך השלחן הנ"ל שרק בציור זה של דלת סגורה שאינה נעולה (וכן הבין שזה היה הציור של הגמ') יש היתר רק 'בדיעבד' וכלשונו, ואינו היתר לכתחילה, אמנם בציור של פתח פתוח ממש, אולי היה מתיר לכתחילה, וצ"ע.

וכבר ידוע בעולם התורה מה שחידש בשו"ת אגרות משה (אה"ע חלק ד סימן סה אות ד) **שאפילו אם הדלת סגורה וגם נעולה לגמרי** ודרך בני אדם בכרכים לנעול מבפנים לשם שמירה, עדיין קיים היתר זה של פתח פתוח, והטעם משום שבשעה שמישהו מצלצל בפעמון המיועד להודיע שיש אדם הממתין לפתיחת הדלת, מוכרחים לבוא ולפתוחה, כך שהנמצאים בפנים מרתת פן מישהו יצלצל בפעמון, ויהיו מוכרחים לפתוחה תיכף ומיד, וברור שכל זה במקום ובזמן דשכיחי אינשי העשויים לבוא. עיי"ש.

ושמעתי מהגאון רבי שמואל פירסט שליט"א (דומ"ץ אגודת ישראל שיקאגו - ותלמיד מובהק של בעל האגרות משה), ששמע מרוב בעל האגרות משה זצ"ל בענין תשובה זו, דזה אינו היתר לכתחילה ממש אלא רק במקום הצורך, והרגיש בדבריו דיש להשתמש עם היתר זה 'בשכל', ולא להתיר לגמרי בכל גוונא, ורק במקום שהוא חייב לפתוח הדלת כאשר דופקים בדלת, כמו במשרד או כאשר בני משפחתו מגיעים לביתו, דשם אם לא יפתח הדלת מיד יבואו לחשוד בו, ומשום זה הוא מירתת. ובוודאי ברור שלא היתה בכוונת הגר"מ פיינשטיין זצ"ל להתיר לכל אחד בביתו לנעול את הדלת ולהתיר בהיתר זה שהוא יהיה חייב לפתוח לכל מי שיבוא.

עכ"ד. וא"כ אין שום מקום לתמיכתו של ספר מנחת אשר (עיין שו"ת מנחת אשר חלק א סימן פו אות ו) וספר נטעי גבריאל (יחוד - דף רט) בדברי האג"מ הנ"ל. **וראוי לציין שבכל הנ"ל ראיתי שיש צד לומר שתלוי איך לומר מ"מ הנ"ל.** ההיתר של פתח פתוח (וכמו שהרחבנו לעיל), דהיינו האם יש יחוד - אך עם היתר של פתח פתוח שגורם לפחד שאנשים יבואו (ודומה בזה להיתר של בעלה בעיר, שיש יחוד אך עם היתר), או שלא מתחיל האיסור של יחוד (ועיין לעיל שכתבנו עוד נפק"מ בזה), דיש לומר דאם ההיתר בנוי על זה שלא מתחיל כלל איסור יחוד, יש יותר צד לשמוע שצריכים פתוח ממש, אמנם אם ההיתר בנוי על זה שיש יחוד, אך שזה מותר מחמת הפחד שיש להם שאנשים יבואו, יש יותר צד לשמוע שדי בדלת שאינה נעולה ואפילו אם היא סגורה, שזה מספיק לגרום להם לפחד.

ועיין בירושלמי (כתובות פרק ז הלכה ו) שאיתא 'תרעא טריק - סוטה. מוגף, צריכה'. עיי"ש. **ובקרבן העדה** (שם) איתא תרעא טריק - כששניהם בחדר אחד והדלת סגורה במנעול נמי הוי סוטה. מוגף צריכה - אם הדלת סגורה, אבל לא במנעול והבא מן החוץ יכול לפותחה, מיבעיא לן אם היא סוטה או לא. עיי"ש. ומפירושו מוכח שלכאורה גם בסגורה ואינה נעולה יש להחמיר שלא להתיר, שעד כאן לא מביעיא להו אלא לענין דיעבד, אי נעשית סוטה בחכי, אבל לכתחילה פשוט שיש להחמיר מספק דאורייתא. אמנם עיין בשו"ת הרשב"א (חלק א סימן אלף רנא) שלמד מהירושלמי שנחשב כפתח פתוח אפילו בציור שהדלת אינה נעולה אך סגורה. עוד הביא הרשב"א ראייה מהגמ' (עבודה זרה דף ע.) שהביאה ברייתא שאם ננעל פונדק והתייחד גוי עם יין, אח"כ היין אסור, אמנם אם הדלת אינה נעולה אפילו היתה סגורה, יש לגוי מירתת שיכנסו לשם, והיין אינו נאסר. **ובשו"ת רבי עקיבא אייגר** (סימן ק - הובא בפתחי תשובה אות ט על השו"ע אבה"ע שם) נדפסה תשובת הבית מאיר, ומיד לאחריה (סימן קא) תשובת הגר"ע, ולדעת שניהם צריך פתח פתוח ממש. עיי"ש. ואף שהבית מאיר הגיה בלשון הרשב"א 'אין זה יסוד' במקום 'אין זה יחוד' (דהיינו בציור שהדלת אינה נעולה אך סגורה), מ"מ כדברי הרשב"א כתב גם המבי"ט (חלק א סימן רפא) דאין איסור יחוד אלא כאשר הדלת נעולה ואי אפשר לפתחה מבחוץ. **ובשו"ת הרד"ב** (חלק א סימן קכא) כתב כן ג"כ. והמבי"ט והרד"ב העתיקו את תשובת הרשב"א כגריסא הנמצאת תחת ידינו, ולא כנוסח שהגיה הבית מאיר. והבית מאיר שם כתב שנוסח התיקון שהגיה בלשון הרשב"א הוא כפי שנמצא בבית יוסף, אך בבית יוסף שתחת ידינו מופיעה היא כפי הרשב"א שהעתיקו המבי"ט והרד"ב.

וראיתי עוד חידוש מהחזו"א זצ"ל (מכתב - שהובא בספר דבר הלכה סימן ג הערה ו - ובהוספות חדשות שם) שאפילו אם הוא בטוח שאין אדם נכנס אצלו, שאין לו שם מכיר וריע, ואין אדם נכנס אליו, אפילו הכי מותר (דהיינו אם הדלת אינה נעולה אך סגורה) 'דאימת רבים עליו בטבע' אפילו באופן זה. ועוד כתב שם שהחזו"א זצ"ל נשאל והלא בני אדם מקישים בדלת לפני שנכנסים, והשיב שיש 'פרא אדם' שנכנס מבלי להקיש בדלת. עיי"ש.

ובספר הערות (קידושין שם) הביא שאמר הגר"ש זצ"ל שיש מי שכתב קצת סמך שבעינן שיהא פתוח ממש, שמצינו גבי הא דאיתא בזבחים, זבחים ששחטן קודם פתיחת דלתות היכל פסול - שבעינן פתח אהל מועד, ושם הדין הוא שבעינן פתוח ממש, ולא סגי בסגור ואינו נעול, הרי שלשון 'פתח פתוח' משמעו שפתוח לגמרי. ופשוט שאין זה ראייה מוכחת אלא קצת סמך לזה. ולמעשה המנהג המקובל בזה הוא שתלוי לפי המקום, שבמקום שהדרך היא שאין נכנסים לבית בלי לדפוק קודם בדלת, אסור בזה משום ייחוד. ובמקום שיש אנשים שנכנסים בלא לדפוק בדלת, אין בזה משום ייחוד. עיי"ש.

וראוי לציין מה דאיתא בשו"ת מנחת אשר (חלק א סימן פו אות ו) שכתב, שהנה ידעתי שיש הטוענים שבזמנינו שאין נהוג לפתוח את דלת בית חבירו בלי להקיש תחלה בדלת א"כ לא מירתת אף כשהדלת סגורה ואינה נעולה. ותמיהני עליהם דמאן יימר שטובים אנו מאבותינו בהליכותינו, וכי מקדם האם נהוג בנ"א להתפרץ לבית זולתם ללא רשות, והלא בעירובין (דף קד - וכן נפסק להלכה בשו"ע או"ח סימן שלח סעיף א) שמותר להקיש בדלת בשבת כדי שיפתחו לו, ואין בזה איסור של 'השמעת קול', הרי לן דמאז ומעולם נהוג להקיש בדלת כדי שיפתחו מבפנים, וחז"ל (פסחים קיב, ובגדה טו) אמרו שאפילו לתוך ביתו שלו לא יכנס אדם בלי להקיש קודם, אלא דפשוט שמ"מ קבעו חז"ל שכיון שיכול אדם ליכנס שלא ברשות, זה גופא יגרום פחד ולא יבוא לידי הרגל דבר, וכן הוא בימינו, וכל זה ברור ופשוט. עיי"ש. **ובספר אמת ליעקב** (למור הגר"י יעקב קמנצקי זצ"ל - שו"ע אבה"ע סימן כב) כתב שנראה שהמחלוקת היתה תלויה במנהגי המדינות, שבאותם מקומות שנהגו שהשכנים היו נכנסים לבית בלי לדפוק קודם, וכמו שעשו

א. בשו"ת מנחת אשר (חלק א סימן פו אות ו) איתא שמה שנוהגים רבים להשאיר חריץ פתוח ולהקפיד שלא לסגור הדלת לגמרי, לכאורה אין בזה עניין כלל. עיי"ש. אמנם עיין בספר חוט שני (הלכות יחוד דף יב-יג) שהביא בשם מור הגר"ז קרליץ זצ"ל שאם צריך היתר של פתח פתוח לרשות הרבים, יש להשאיר את הדלת פתוח מעט, שכבר מתיראים שיש אנשים שיכולים להיכנס בכחה גוונא בלא לדפוק, ולהנך המצריכים פתוח ממש, צריך לומר שלא פתוח שיראו כל הנעשה בבית, שאם כן אין זה מקום סתר כלל, ולא בעינן להלכה של פתח פתוח. ועל כרחק צריך לומר שלפתוח קצת מהני, אלא שסבירא להו שלהיתר זה גופא לפתח פתוח, בעינן פתיחת הדלת מעט. עיי"ש.

הרבה בליטא אז, אף שהדלת סגורה, אין חשש יחוד. ובמקומות שהקפידו על אלו שנכנסו בלי לדפוק, וכונן באשכנז א"כ גם דלת סגורה ולא נעולה יש בה חשש יחוד. ולמעשה נראה שבאופן שיש יחוד מדאורייתא יש להחמיר, ובאופן של יחוד דרבנן יש להקל. עיי"ש.

נפק"מ בהג"ל - האם פתח פתוח הוא היתר לכתחילה

יש לדון לענין מימרא זו שבפתח פתוח לרשות הרבים אין חוששין משום ייחוד (שהוא אותו לשון של מימרא של בעלה בעיר), אם גם בזה יסבור רש"י שרק לענין מלקות (וכמו שסבר בהיתר בעלה בעיר שהוא אינו היתר לכתחילה, אמנם התוס' חולקים - וכבר הרחבנו בזה במקו"א), שמצד סמיכות המאמרים בגמ' זה לזה, וכן השתוות הלשון בשניהם, משמע שדינם שווה. אמנם מצד הסברה היה צד' לומר שבפתח פתוח לרה"ר יודה רש"י שאין איסור ייחוד כלל, כי בפשטות בפתח פתוח אין יחוד בכלל, ואין זה 'היתר' גרידא כמו בבעלה בעיר שיש יחוד אך אין חשש איסור מחמת הפחד שבעלה יבוא. אמנם יש לומר שאכן יש לדמות דין אחד לשני (דהיינו בעלה בעיר לפתח פתוח), ושניהם מוגדרים כאותו דבר, דהיינו שיש יחוד אמנם עם היתר, ובפתח פתוח אפשר ג"כ לומר שכל ההיתר בנוי על זה שהם מפחדים שאנשים עלולים לראות אותם (או מחמת שהדלת פתוח ממש, אך אין אנשים עוברים בפועל כל הזמן, או שהוא אינו נעול - ועיין לעיל במה שהרחבנו בזה), וזאת אומרת שיש כאן יחוד אך עם היתר של פתח פתוח, ודו"ק.

ומצאתי שבספר ערוך השלחן (אבה"ע סימן כב סעיף ו) כתב וז"ל: 'אם יש פתח פתוח לרה"ר ואינה נעולה, אין איסור בדיעבד ביחוד'. עיי"ש. ומשמע מדבריו שלכתחילה אסור, וצ"ע. ועיין להלן במה שנדון להסביר את שיטתו.

וברמב"ם (הלכות איסורי ביאה פרק כב הלכה יב) איתא, וז"ל: 'וכן כל המתייחד עם אשה והיה הפתח פתוח לרשות הרבים אין חוששין משום ייחוד'. עיי"ש. וראיתי שיש שדייקו בדבריו שפתח פתוח אינו היתר לכתחילה (שהרי משמע מדבריו שמישהו כבר התייחד עמה והיה פתח פתוח שאין חוששין, ולשון זו משמע שזה בדיעבד, ולא כתב שבית שפתוח לרשות הרבים מתייחדין וכו' - שמשמע לכתחילה). אמנם עיין **בטו"ע** (אבה"ע סימן כב הלכה ט) שבית שפתחו פתוח לרשות הרבים אין חשש להתייחד שם. עיי"ש. ומשמע מדבריהם שזה היתר לכתחילה.

אמנם נלענ"ד שאין מקום לדיוק זה, שהרי נושאי הכלים על הטוש"ע (שם) לא הזכירו מזה בכלל שיטת הרמב"ם הוא שהיתרו של פתח פתוח הוא רק היתר בדיעבד, והיה להם להזכיר דבר זה, ובפרט אם הם חולקים עליו, ומשנים את לשונו. ועוד שבהלכה שלפני זה בהיתרו של בעלה בעיר כל הנושאי כלים (שם) הביאו ופלפלו בשיטת רש"י שזה אינו היתר לכתחילה, ולמה בהלכה זו שתקו. וא"כ נראה שלא רק שלמדו בשיטת הרמב"ם שהוא היתר לכתחילה, אף למדו כן בשיטת רש"י שהוא היתר לכתחילה, שרק העירו בנושא של בעלה בעיר ולא כאן, ודו"ק.

נפק"מ בהג"ל - פתח פתוח בלבו גס בה

עיין בבית שמואל וחלקת מחוקק (אבה"ע סימן כב ס"ק יג) שכתב שהיכן שלבו גס בה אין היתר זה של 'פתח פתוח'. עיי"ש. אמנם עיין **בט"ז** (שם ס"ק ח) שחולק וסובר שפתח פתוח מועיל אפילו היכן שלבו גס בה, ורק אם קינא לה (דהיינו שאמר לפני כן לא להתייחד עם איש זה), ואחרי זה הם כן התייחדו, לא עוזר היתר זה של פתח פתוח, כי הרי אנו רואים שהיא פריצא טובא (מחמת זו שבעלה כבר הזהיר אותה לא להתייחד עם פלוני, והיא עברה והתייחדה אתו), ואפילו שהחלקת מחוקק הביא שיטתו בשם התרומת הדשן, המעיין בתרומת הדשן יראה שרק דיבר על אופן שבעלה קינא לה, ורק בצירוף זה לא יעזור פתח פתוח לרה"ר, משא"כ בלבו גס בה, שזה כן מועיל. (אמנם בדברי חלקת המחוקק עצמו לא מוזכר לומר שהביא את זה בשם התרומת הדשן, ודו"ק). עיי"ש.

ולכאורה צריך עיון על שיטת הבית שמואל שבפתח פתוח לכאורה לא הוי יחוד כלל, ואיך הוא מדמה דין זה של פתח פתוח לדין של בעלה בעיר. ואפשר לומר בזה שיותר מובן סברת החלקת מחוקק אם לעולם גם בפתח פתוח לרשות הרבים הוה ליה יחוד, שמכל מקום נמצא שם לבדו עם האשה (ולא צריך בפועל אנשים עוברים שם כל הזמן, ויש יחוד אך עם 'היתר' של פתח פתוח, וכמו בבעלה בעיר שיש יחוד אמנם עם היתר, ועיין לעיל במה שהרחבנו בחקירה זו), ועיקר ענין פתח פתוח לא מהני אלא לגרום פחד - דהיינו שמא יכנס אדם, וכיון דמציינו גבי המירתת מחמת אימת בעלה שלא מהני לגבי אשה שלבו גס בה, שפיר אמר החלקת מחוקק לגבי פתח פתוח ג"כ.

ובערוך השלחן (אבה"ע סימן כב סעיף ו) איתא שאם לבו גס בה אין היתר זה של בעלה בעיר. עיי"ש. ובאמת שיטת הערוך השלחן הוא שכל דברי הגמ' הוא על ציור שהדלת אינה נעולה אך סגורה - וגם שזה היתר רק בדיעבד וכמו שהבאנו ממנו לעיל, וזה הולך טוב מאוד עם שיטתו פה שבלבו גס בה אין היתר של פתח פתוח, כי ברור לדעתו שיש יחוד בפתח פתוח אך עם 'היתר', ולא שאין יחוד כלל, כי הרי הוא לומד שפתח פתוח של הגמ' הוא בדלת סגורה שאינה נעולה, וברור שיש יחוד. וא"כ לומד שזה רק בדיעבד, וגם בלבו גס בה, לא קיים היתר זה, ודו"ק. (ובערוך השלחן

לגבי ההיתר של בעלה בעיר הביא שיש אומרים שזה לכתחילה ויש אומרים שהוא בדיעבד, ובפתח פתוח הביא שזה רק מותר בדיעבד, ולכאורה מאי שנא הא מהא. ונראה לומר שאצל ההיתר של בעלה בעיר לכאורה רק היא מפחדת, וכלשונו של השו"ע 'אימת בעלה עליה' וא"כ הוא היתר חלש יותר, אך בפתח פתוח הפחד הוא על שניהם ואין הבדל בינו לבניה. אמנם יש צד חמור ג"כ בבעלה בעיר, שהפחד יותר חזק אצלה, כי הרי היא יותר מפחדת מבעלה מאשר אנשים אחרים, ואולי מחמת זה הערוך השלחן סובר שהיתר זה הוא היתר יותר חזק, אמנם מפשטות האחרונים ההיתר של פתח פתוח יותר חזק, וצ"ע).

ונראה להעיר שהשו"ע עצמו הביא שהיכן שלבו גס בה לא מהני ההיתר של בעלה בעיר, ולגבי היתר של פתח פתוח לא הביא שהיכן שלבו גס בה לא מהני היתר זה של פתח פתוח, וגם הרמ"א לא העיר על דבריו להחמיר בפתח פתוח היכן שלבו גס בה, וא"כ נראה שהם הקילו בדבר זה, וצ"ע.

ולמעשה עיין **בשו"ת אגרות משה** (אבה"ע חלק ד סימן ס) שהחמיר בפתח פתוח ובלבו גס בה. עיי"ש. אמנם **בשו"ת שבט הלוי** (חלק ה סימן רג אות ז) איתא, וז"ל: 'שהדעת נוטה למה שכתב בט"ז להקל' (בענין לבו גס בה - ופתח פתוח). עיי"ש. ויש שחילקו בין אם הפתח פתוח ממש או רק סגור ואינו נעול. (ולכאורה היה אפשר לומר שזה תלוי בהג"ל - שאם פתח פתוח הוא היתר ביחוד, וכפשטות הדברים בפתח פתוח שסגור אך אינו נעול, א"כ היה אפשר לדמות את זה לבעלה בעיר שהוא היתר ביחוד שמציינו שבלבו גס בה אין את ההיתר, אמנם אם גדר הדברים הוא שבפתח פתוח אין יחוד כלל, אפשר לומר דשם בפתח פתוח ויש עוברים ושבים ברה"ר או שעלולים לעבור שם תוך שיעור יחוד, אינו דומה לדין בעלה בעיר, ויהיה מותר אפילו באופן שלבו גס בה, כי אין זה יחוד כלל, ודו"ק).

'דיוק' בראשונים

ומצאתי 'מציאה' שברבינו יונה (ספר היראה אות רלה, ואות רלז) כתב וז"ל: 'ואיזה הוא יחוד, סגור במפתח או במנעול, זהו יחוד וכו', וטוב ליזהר אפילו בפתח פתוח לרשות הרבים משבת עם אשה אחת. עיי"ש. ונראה לדייק 'שני דיוקים' בדבריו - שלכאורה תלויים הא בהא, והוא שרואים שלמד בדברי הגמ' בפתח פתוח דמדובר על דלת סגורה אך אינה נעולה, (כי הרי כתב שיחוד הוא דלת שסגור במפתח או במנעול - משמע שבדלת סגורה שאינה נעולה אין זה יחוד, ומג"ל דבר זה, אלא שכך הביא את דברי הגמ' שלנו). עוד רואים מדבריו שההיתר של פתח פתוח הוא מעין היתר בדיעבד, כי הרי כתב שטוב ליזהר - ורואים שהוא סובר שיש מקום להחמיר. ונראה שזהו לשיטתו שההיתר הוא בדלת שאינה נעולה, וא"כ יש מקום ליזהר לכתחילה, כי הרי יש יחוד ויש היתר (דהיינו הפתח פתוח), ודומה בזה להיתר של בעלה בעיר, שאמנם קיים יחוד אך עם היתר. אמנם בפתח פתוח ממש (ואנשים עוברים כל הזמן, או שיש להם האפשרות לעבור שם), אין מוכרח שדעתו הוא שיש מקום ליזהר, כי הרי לא מתחיל היחוד בכלל, ואינו היתר גרידא, (ועיין לעיל במה שכתבנו מעין אותו סברא בדברי הערוך השלחן) ודו"ק.

ודאתינן להכי נראה שאפשר לומר בדברי **הרבינו ירוחם** (חלק א נתיב גג) שכתב וז"ל: 'ומאן דצניעא, אפילו בעלה בעיר ופתח פתוח לרשות הרבים נמי צריך להתרחק מן הכיעור ומן הדומה לו'. עיי"ש. וראיתי הרבה פוסקים שהביאו את דבריו וכתבו שרואים מזה שצריכים להתרחק מהיתר זה של פתח פתוח. אמנם נראה לומר שאין ראיה מוכרחת לזה, וכמו שהסברנו בדברי **הרבינו יונה**, במה שכתב שטוב להזהר מלהתייחד עם אשה אפילו אם יש פתח פתוח, והוא מחמת שיטתו שיש היתר 'אף' בדלת שאינו נעולה אמנם סגור. וא"כ אולי דברי רבינו ירוחם ג"כ נאמרו כאשר הדלת סגורה, או במצב שיש פתח פתוח ממש, אמנם עם אפשרות רחוקה לאנשים שיבואו, שיש יחוד אך עם היתר (ודומה לבעלה בעיר), ובאמת בצירוף שיש פתח פתוח ממש ויש אנשים שעלולים לבוא, שיש צד גדול לומר שאין כאן היתר גרידא, אלא שלא קיים יחוד כלל, אולי היה סומך על זה לכתחילה. ואפילו שכתב בלשון ש'צריך להתרחק מן הכיעור ומן הדומה לו', משמע שלא מדובר פה בהלכות יחוד אלא 'בחומרא' יתירה, אולי יש רק מקום לחומרא יתירה זו, ברגע שיש יחוד עם היתר (וכבעלה בעיר או דלת סגור וכו'), וא"כ נראה שאין ראיה מוכרחת מדבריו לכאן או לכאן, ודו"ק.

'פלטי' בן ליש' - פתח פתוח בלילה

עיין בגמ' (סנהדרין יט): דאיתא שבפסוק אחד כתיב (שמואל א-כה) ששאל נתן את מיכל בתו אשת דוד, **לפלטי בן ליש**, ובפסוק אחר כתיב (שמואל ב-ג) וישלח איש בושט ויקחה מעם איש, מעם **פלטיאל בן ליש**. ואמר רבי יוחנן, פלטי שמו, ולאחר שהחזירה לדוד, נקרא שמו פלטיאל, לפי שפלטו קל מן העבירה, ולא בא עליה. מה עשה נעץ חרב בינו לבניה, ואמר לעצמו כל העוסק בדבר זה של קירבה למיכל, ידקר בחרב זה. עיי"ש. **ובתוס'** (שבת יג:) איתא שהיה ג"כ פתח פתוח לרה"ר, ולא הוי משום יחוד. עיי"ש.

ויש פוסקים שהוכיחו מדברי תוס' אלו כשיטת הפוסקים ששרי יחוד כשהפתח פתוח לרה"ר אפילו כשלבו גס בה, וגם שצריכים לומר ששיכחי עוברים ושבים אף בלילה, שאם לא כן יש הסוברים דלא מהני פתח פתוח בלילה. אמנם יש שהוכיחו וחיידשו שרואים מכאן שגם בלילה כשאין עוברים ושבים מהני ההיתר של פתח פתוח - ומשום 'לא פלוג' (עיין בעזר

מקודש על השו"ע אבה"ע שם - ובאר היטב ופתחי תשובה שם שלהלכה לא נוקטים כן, אלא צריך להיות במקום שיש עוברים ושבים שם, וצריכים לדון כל מקום לפי המציאות שלו, ועיין עוד בברכי יוסף (אבה"ע סימן כב אות י - ובסימן יז אות כ). עיי"ש.

פסקי הלכות נחוצות בעניין היתרו של פתח פתוח לרה"ר

א) 'מצלמות'

יש לדון בזה, בין סוגי המצלמות והמערכות, דאם קיים אפשרות למתייחסים למחוק את הצילום שנשמר בתוך המצלמה, ובשעת מעשה היחוד אין אדם יכול לראותם, ואינם יראים, הדבר פשוט הוא שאינו עוזר כלל. וגם אם יש משהו שיש באפשרותו לראות ע"י המצלמות - דהיינו 'צד שלישי', זה לא דומה בדיוק להיתרו של פתח פתוח, כי בדרך כלל הרי הוא לא רואה את זה מיד, ואין כאן מי ש'תפוס' אותם בשעת מעשה, אלא אח"כ וזה גם כן סוג של 'מירתות', אמנם לא ממש בדרגה של פתח פתוח (אמנם יש מקומות שיש אנשים שמסתכלים על זה תמיד - וא"כ אפשר 'לדמות' את זה להיתרו של פתח פתוח). וגם צריכים שהמצלמות יצלמו את כל השטח וכו', כי אם יש חלקים במקום זה שאינם נראים ע"י המצלמות, מה יהני. ויש מחלוקת גדולה בין פוסקי זמנינו בזה, אם זה מציל מאיסור יחוד. ויש פוסקים שמצרים את זה להיתר במצבים מסוימים, ובודאי יש הבדל בין להשתמש אם היתר זה באופן חד פעמי, מלהשתמש איתו באופן קבוע. והכל לפי העניין, ותמיד צריך שאלת חכם. ועיין עוד בספר חוט שני (הלכות יחוד עמ' פח-צ). עיי"ש.

ב) נסיעות ברכב (בדרך בין עירוני)

עיין בשו"ת מנחת שלמה (חלק א סימן צא אות כא) שדן הגרש"א זצ"ל ביולדת הנוסעת לבדה באמבולנס ביחד עם הנהג, שאפשר שיש לסמוך בכגון דא על מה שישנם חלונות שקופים במכונית, (לאפוקי אם יש חלונות כהים או מכוסים בוילונות) כך שניתן לראות מבחוץ את הנעשה בפנים המכונית, דחשוב כפתח פתוח לרה"ר, ואפילו בלילה ובמקום דלא שכיחי אינשי אין לחשוש שיעזוב את המכונית כדי לעשות מעשה איסור, דמסתמא הוא חושש ממכוניות אחרות המצויות בכביש, ולחוש לשמא יפתנה ויסע עמה למקום שיש בו יחוד לא חיישינו, כדין בית שחלונותיו פתוחים לרה"ר שמותר להתייחד במקום שרואים אותו, ולא חיישינו שיפתנה לילך לצדדין, אע"ג שהבית סגור ונעול, והיינו משום דאזלינן בתר השתא, והכא נמי כאן, וצ"ע. עיי"ש. ובשו"ת אגרות משה (אבה"ע חלק ד סימן סה אות ג) כתב שלכתחילה ודאי אין להיתר מחשש לשמא יסטה מן הדרך למקום יחוד, וכל שכן בלילה שיש להזהר שמה יבעלנה גם במכונית גופא, אבל בשעת הדחק כגון שצריכה אשה משכונתו ג"כ ליסע למקום שהוא צריך, שאם לא יסענה יאמרו שהוא צר עין ואכזרי, יש להתיר, משום דמשמע שאין חוששין מדינא לשמא יטה מן הדרך בכשרין, אלא שמא יתקוף היצר ויעברו במקום שנמצאים וכו'. עיי"ש.

והפוסקים נוקטים שאם זה כביש שזה סביר שיש שם רכבים שעוברים בתוך שיעור יחוד (וכן הוא המציאות 'ברוב' הכבישים הראשיים פה בארץ ישראל כמעט כל שעות היום), אין בעיה של יחוד מעיקר הדין. אמנם המחמיר תע"ב שאשה תיסע רק אם נהגת או לקחת שומר וכו', כמובן באם הדבר אפשרי, ובפרט בנסיעות המאוחרות בלילה. גם יש הידור לנסוע עם מונית השייכת ל'חברה' ולא עם בן אדם פרטי, כדי שיהיה לו עוד מירתת מהחברה, ושאנו רוצה להזיק אומנתו.

ג) דלת שהוא סגור ונעול - ויש מפתחות ביד אנשים אחרים - ביבי-סיטר'

עיין בשו"ת שבט הלוי (חלק ט סימן רסא - בתשובה לבנו הגאון רבי חיים מאיר הלוי שליט"א) שכתב וז"ל: 'ולענין אם יש לכל בני הבית מפתחות שהם יכולים לבא מבחוץ, עיין תשובת דובב מישרים (להגאון מטשעבין זצ"ל - סוף סימן ה) שדן בזה, ומדמה זה לשיטת המקילים בדלת סתומה ולא נעולה, וכתב דנדון זה כדין דלת נעולה ולא סגורה, כיון דאפשר לפתוח מבחוץ. ולא באתי לחלוק על בעל דובב מישרים אבל הדבר שקול אם הנושאים דומים, וגם אני בעניי בשבט הלוי (חלק ה סימן רג) נטיתי להחמיר בפלוגתא זו של הפוסקים. מכל מקום אין להרהר למי שמקיל, כיון שיש גדולי פוסקים מקילים בזה, ובצירוף עכ"פ כמה סניפים'. עיי"ש. וכן ידוע שהחזו"א זצ"ל הקיל בזה למעשה, שיש לזה דין של פתח פתוח. עיי"ש.

וראיתי בשם הגרי"ש זצ"ל שהיכא שיש מפתחות בידי שני בני אדם, אפשר להקל אפילו באופן שאינם עשויים לבוא למקום היחוד בכל עת, וכל שחושש שמאן דהו יכנס יש כבר 'פחד', והרבה סומכים על זה באופן שמביאים ביבי-סיטר. או שסוגרים את הדלת ולא נועלים, ואומרים לשכנים להיכנס (או שאפשר להם להיכנס) וגם המתייחדים יודעים מדבר זה, וזה יועיל אף בשעות שאין אנשים עלולים ליכנס 'פתאום' בתוך הבית.

ד) בדיקת רופא

ראיתי בשם הגרש"א זצ"ל שכל שהאחות או חולה או כל אדם אחר יכול כל רגע ליכנס לחדר בין בתפקיד ובין בטעות אין כאן איסור יחוד (עיין בספר נשמת אברהם אבה"ע דף רא - ויש להוסיף שאם יש מצלמה בחדר הרופא, אולי הוא עוד סניף להיתר). ועיין עוד בשו"ת אגרות משה (אבה"ע חלק ד סימן סה אות א), עיי"ש. וכבר עוררו הפוסקים שתמיד עדיף (אם אפשר למצוא רופא או רופאה באותו 'דמה') לאיש שילך לרופא, ולאשה שתלך לרופאה, אמנם זה לא תמיד אפשרי.

ובשו"ת שבט הלוי (חלק ה סימן רג אות ו) איתא, וז"ל: 'בענין בדיקת הרופאים וכו' סומכין עצמן על פתח פתוח להשיטות דגם סגי בלי מנעול מהני, ובפרט שיושבים ג"כ אחרים בחדר המתנה ויכולים להכנס בכל עת, אע"פ שפתח החיצון של דירת הרופא נעולה. ולכן יש להזהר שלא להבדק אצל הרופאים רק בשעת קבלת קהל דשכיחי גם אחרים וכו', ועיקר הדברים פשוט לי שכן דרך הישר שתלך רק בשעת קבלת קהל ובשעה שישנה אחרים, ולא לנעול נעילה גמורה הדלת'. עיי"ש.

ובדרך כלל יש ג"כ היתר של בעלה בעיר, ואפילו אם הוא אינו יודע היכן היא נמצאת, גם זה הוא מחלוקת הפוסקים, שאפשר שזה כן מועיל בצירוף זה.

ה) חלון פתוח לרשות הרבים

ידועים דברי הגדוע ביהודה (אבה"ע סימן עא - וכן איתא בעור מקודש שו"ע אבה"ע סימן כב סעיף ט) שחלון שפונה לרשות הרבים (או כל פתח הפונה לרשות הרבים) והם נמצאים ליד חלון זה וכו', דינו כפתח פתוח (אם יש עוברים ושבים שם).

דעת כמה מ'פוסקי זמנינו'

ב"ה זכיתי להעלות כמה שאלות בנוגע לעניין זה של 'בעלה בעיר' על שלחן מלכים - 'מאן מלכי רבנן', כמה מפוסקי זמנינו. ונביא כאן את תוכן דבריהם (לפי סדר א-ב):

מהגאון רבי ישראל גואלמן שליט"א שמעתי שנחלקו הפוסקים אם די בדלת שאינה נעולה אף אם היא סגורה, או שצריכים פתח פתוח ממש. ולהלכה יש להחמיר אם הוא ביחוד דאורייתא (דהיינו באיש אחד ואשה אחת).

בענין נסיעה בדרך בינעירוני, בצירוף של נסיעה משכונת הר נוף בירושלים לשדה התעופה, אמר שמסתמא זה בסדר בכל שעות היום, רק שצריך להיזהר ביציאה מהשכונה עד שהוא מגיע לכביש הראשי. והגדר בזה הוא אם יש רכבים שעוברים בכביש כל 5-10 דקות. עכ"ד.

מהגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א שמעתי שנחלקו הפוסקים אם די בדלת שאינה נעולה, או שצריך פתח פתוח ממש, ולכתחילה טוב להשאיר הדלת פתוח ממש, ואפילו אם פתוח טיפה.

ובענין נסיעה בדרך בינעירוני, אמר שנסיעה מירושלים לנתב"ג מסתמא שמותר בכל שעות היום, וראוי להדר לקחת מונית המשויתת ל'חברה' שיש בזה מירתת. והגדר בזה הוא אם יש מכוניות שנוסעות בכביש כל 5 דקות.

ובענין המצלמות שיש לבעה"ב אפשרות לראות בהם, אמר שמסתמא זה עוזר להציל מאיסור יחוד. עכ"ד.

מהגאון רבי צבי ובר שליט"א שמעתי שבדלת סגורה ואינה נעולה, מצד הדין אפשר לסמוך על השיטות המקילות, ואם אפשר בקל אפשר להחמיר אך לא חייבים.

בענין הנסיעה בדרך בינעירוני, אמר שנסיעה מירושלים לנתב"ג בדרך כלל זה בסדר, אך בשעות מאוחרות בלילה כגון 2-3, אם יש מכוניות שעוברות כל 5-10 דקות בוודאי זה בסדר.

וכן אמר בענין פתח שפתוח לחדר המדרגות ולא לרה"ר, דאם אנשים עולים שם כל 5-10 דקות, זה וודאי בסדר.

ובענין מצלמות במשרד שהבעה"ב יכול לראות דרכם, אמר שיש ויכוח על זה בין הפוסקים, ואם אין אנשים שאמורים ליכנס, זה לא 'גלאט'. עכ"ד.

מהגאון רבי יהודה טשזנר שליט"א שמעתי בענין אם הדלת צריך להיות פתוח ממש או שדי שאינה נעולה, דאם הוא סביר שיכנסו בני הבית וכו' די אם הדלת אינה נעולה אף אם היא סגורה. (והוסיף בצחות דלא די בזה שיוכל לבוא 'גנב').

ולגבי פתח שפתוח לחדר מדרגות ולא לרה"ר ממש, אמר שאם הוא סביר שיש עוברים ושבים שם, ג"כ מהני.

ולגבי השיעור של העוברים ושבים ליד הפתח וכו', אמר שאי אפשר לתת שיעור וצריך להיות מצב סביר שמישהו יעבור שם.

ובענין המצלמות אמר שיועיל להתיר מאיסור יחוד אם הם מכסים את כל השטח. עכ"ד.

מהגאון רבי מאיר סירוטה שליט"א שמעתי שצריך פתח פתוח ממש, ולא די בדלת סגורה שאינה נעולה. ושאלתי האם צריך פתח פתוח לגמרי או שדי בפתוח קצת, ואמר שצריך להיות 'פתוח נורמלי'. עכ"ד.